

До 70-річчя визволення Золочева від німецько-фашистських загарбників

Окупанти-грабіжники

В жовтні 1941 року Золочівський район був окупований гітлерівськими загарбниками.

У фондах архівного відділу Золочівської районної державної адміністрації зберігаються акти про збитки, нанесені колгоспам, які діяли в період Великої Вітчизняної війни на території Золочівського району, окупантами. Дані акти складені за свідченнями очевидців.

В акті від 15 грудня 1943 року про збитки, нанесені німецько-фашистськими загарбниками під час Великої Вітчизняної війни колгоспу ім. Котовського, на той час Золочівської сільської ради, що підписаний головою Золочівської сільської ради Федоровим Прокопом Васильовичем, головою колгоспу Ільченко Григорієм Степановичем та членом правління колгоспу Кравченко Йосипом Сергійовичем, відмічається, що «в жовтні 1941 року під прикриттям літаків, артобстрілу німецькі танки та піхотинці, в кількості близько девізії, увірвалися на територію колгоспу, де пробули два дні, розграбовуючи колгоспне майно, крадучи продукти та матеріали, що зберігалися в складах колгоспу, розгромлюючи колгоспні будівлі та будинки, де мешкали колгоспники. Зруйновані будівлі використовували для топки німецьких похідних кухонь. Після чого тилові німецькі частини та обози остаточно пограбували колгосп. Загальна сума збитків нанесених колгоспу склала 1 982 584 крб. »

Колгосп імені Чапаєва, цієї ж сільської ради, від розграбування, мародерства та розрухи поніс втрати та збитки на загальну суму 2 136 698 крб., з них: зруйновано будівлі та споруди на суму 207 522 крб., розграбовано та знищено сільськогосподарський інвентар на суму 12 516 крб., розграбовано та знищено посівів та урожаю на суму 1 686 600 крб., загинуло скота та птиці на суму 27 360 крб. та інше.

Значно потерпіли від окупантів села і господарства Удянської сільської ради. На хуторі Нова Рудка в грабіжництві та розрусі колгоспу «Бойовик» приймало участь близько 200 німецьких солдат та офіцерів. Колгосп імені 13 років Червоної армії, що розташований в селі Уди поніс збитки більше 3 млн. карбованців.

19 жовтня 1941 року на територію Довжицької сільської ради вторглися німецько-фашистські загарбники, розграбували, розтягнули та знищили всі запаси продуктів, матеріалів, пасіку та більшість колгоспного інвентарю. В 1942-1943 роках німецькі війська «СС» розібрали зерносховище, кам'яну будівлю конюшні, знищили ліс, частину саду. Також село зазнало повітряних бомбардувань. 11 та 12 серпня 1943 року тридцять німецьких літаків бомбардували село. Від розграбування, мародерства та розрухи колгосп поніс втрати та збитки на загальну суму 7 млн. 778 тис. карбованців.

В деяких актах згадується, що пограбування колгоспів Золочівщини проводилося під керівництвом німецького коменданта Клейна.

Перед окупацією території колгоспів німцями правління майже всіх колгоспів встигло евакуювати до Казахстану, до Курської та Воронезької областей вівців, коней, корів та іншу худобу. Але в деяких колгоспах евакуація худоби проводилося у поспіху, тому в актах зазначені невизначені місця евакуації: «глубь страны без маршрута», «на схід». Деяка худоба так і не прибуло до місця призначення.

Кожен колгосп, що діяв в роки Великої Вітчизняної війни на території Золочівського району потерпів непоправних збитків. Тому відновлювати діяльність колгоспів після звільнення території Золочівського району від окупантів було тяжкою працею, але все ж таки майже всі колгоспи в 1943-1944 роках відновили свою діяльність. З часом вони перетворилися на процвітаючі колгоспи і радгоспи, які ще збереглися в нашій пам'яті своїми передовими здобутками, працьовитими людьми, достатками. Це такі, як колгосп імені Кірова, колгосп імені Ілліча, радгосп «Довжанський», колгосп «Іскра», радгосп «Золочівський» та інші.

Н.М.Борох, начальних архівного відділу
Золочівської райдержадміністрації